

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อ แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา. 2551 ก : 1) การจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้ทุกคนได้เรียนรู้ ภาษาไทย และตระหนักว่าการเรียนรู้ภาษาไทยนั้น ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีเครื่องมือ ประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นปัจจัยอันสำคัญในการเชื่อมโยงความรู้ เป็นสื่อกลางการเรียนรู้ และสอดแทรกเอกลักษณ์ วัฒนธรรมความเป็นไทยในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งผู้เรียนนอกจากจะได้เรียนรู้ เกี่ยวกับความงามของภาษาแล้ว ยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของสังคมไทย และจากมาตรการในการ ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ได้ถูกกำหนดไว้เป็นมาตรการหลักของการพัฒนา คุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผลลัพธ์ที่สำคัญคือ ต้องการให้คนไทยสามารถเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน มีความสามารถในการคิด และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 11-16)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 4 เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษา ซึ่งใน มาตรา 23 และมาตรา 24 กำหนดให้ การจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงด้านการใช้ทักษะภาษาไทยอย่างถูกต้อง ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ ต้องให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด รู้จักการประยุกต์ใช้ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และรักการอ่าน นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ ซึ่งเจตนารมณ์ดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทย ที่ทุกฝ่ายมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ศาสตร์และศิลป์ต่าง ๆ หากการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ดี หรือนักเรียนไม่มีความสามารถในการใช้ภาษาตามที่หลักสูตรกำหนดในแต่ละระดับชั้น จะทำให้การเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ดีตามไปด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 10) ดังที่ กานต์ฉวี ศักดิ์เจริญ (2546 : 89) ได้กล่าวว่า อาหารหล่อเลี้ยงร่างกาย การอ่านหล่อเลี้ยงสมอง ถ้าต้องการให้สมองได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิด ก็ต้องอ่านให้มาก ซึ่งโลกปัจจุบันเรียกได้ว่าเป็นโลกของการอ่าน เพราะการอ่านแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภท ในชีวิตประจำวัน ต้องอาศัยการอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิต การรู้จักเลือกอ่านจะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างได้ผลที่คุ้มค่า สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 ก : 1) ที่ระบุว่าภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกฝนในด้านการอ่าน เพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดังนั้นเมื่อผู้เรียนได้รับการส่งเสริมการอ่าน ย่อมเป็นการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่ง บลูม (Bloom. 1976 : 163) ได้จำแนกลักษณะของการคิดวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ โดยผ่านกระบวนการที่ต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนได้รู้จักการจำแนก การสรุปข้อมูลความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล รวมไปถึงการวิเคราะห์ระบบ หลักการ โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด จุดประสงค์ และมโนทัศน์ของข้อมูลที่ได้ศึกษา ซึ่งการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ย่อมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้เรียนควรได้รับส่งเสริมให้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้ มีความเข้าใจต่อเรื่องราวที่ศึกษา สามารถวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องราว บทความ และสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งทิสนา แคมมณี และคณะ (2545 : 15) ได้กล่าวว่า ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่ควรแก่การปลูกฝังให้ได้รับการฝึกฝนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียน

ได้นำความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนในวัยนี้มีความนึกคิดเป็นเหตุเป็นผล สามารถจินตนาการและเข้าใจความคิดรวบยอดได้อย่างลึกซึ้ง สามารถคิดในสิ่งที่ซับซ้อนอย่างเป็นนามธรรมได้มากขึ้น เมื่อครูผู้สอนได้ตระหนักถึงการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์แล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ในแต่ละวิชาได้อย่างมีคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง แต่จากการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระหลัก ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2553 ก : 1) ผลการประเมินดังกล่าวได้พบว่า คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมระดับประเทศ ปีการศึกษา 2553 ระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาไม่ถึงเกณฑ์ร้อยละ 50 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่าน ที่ระบุให้ผู้เรียนได้รับการความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน โดยเฉพาะ แต่พบว่า ในภาพรวมระดับประเทศ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.22 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.80 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 42.61 ผลการประเมินดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่า ทุกฝ่ายต้องเพิ่มความพยายามในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างแท้จริงต่อไป จากการศึกษางานวิจัยของ นฤเทพ เทียมสกุล (2550 : 64-67) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยพบว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แสวงหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ ซึ่งนักเรียนที่มีปัญหาในการอ่านจะทำให้ระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง ขาดความสามารถในการคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างสม่ำเสมอ และพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น หนังสือส่งเสริมการอ่านที่จัดให้กับผู้เรียนได้พัฒนาการอ่าน จึงควรเป็นสื่อที่มีความหมายต่อการเรียนรู้ กระตุ้นความสนใจ และพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

ให้กับผู้เรียน ได้อย่างแท้จริง ซึ่งหนังสือส่งเสริมการอ่านจะแตกต่างไปจากหนังสือเรียน เนื่องจากหนังสือเรียนมีข้อจำกัด ในเนื้อหาสาระที่เป็นจุดเน้นของท้องถิ่น และอาจล้าสมัยหากมีการค้นพบเหตุการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 23) ในขณะที่หนังสือส่งเสริมการอ่านสามารถสอดแทรกบูรณาการการเรียนรู้กับชีวิตจริง สร้างความหมายต่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แรงบันดาลใจจากหนังสือ ครูผู้สอนจึงควรทำความเข้าใจกับแนวคิด จุดประสงค์ของหนังสือ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน และพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ควบคู่กันไป ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างทัศนคติอันถูกต้องเกี่ยวกับการอ่าน รวมทั้งต้องใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ ที่ช่วยส่งเสริมการอ่านหนังสือ การค้นคว้าความรู้ ที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แม่นมาส ขวลิขิต, 2546 : 24) ดังนั้นการจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน นอกเหนือจากหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา จะเป็นการเสริมประสบการณ์ให้ความรู้เพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างลักษณะนิสัยที่ดี พัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ เพื่อสร้างความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมและเรื่องราวที่ประเทืองปัญญา การสร้างความสนใจในการอ่านหนังสือให้กับผู้เรียน จึงเป็นความพยายามที่ทุกฝ่ายเร่งดำเนินการ เพราะมีความเชื่อว่า หนังสือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด การอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรม หนังสือช่วยให้เข้าใจกันและกัน และช่วยให้ทุกคนมีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงควรสนับสนุนให้เกิดการสร้างและส่งเสริมการอ่านหนังสือที่ดีจนเป็นนิสัย

จากการศึกษางานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านของ อมรา จันทรพอง (2552 : 75-77) ที่วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง คุณธรรมนำความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องคุณธรรมนำความรู้ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งหนังสือที่พัฒนาขึ้นนั้นได้สอดแทรกเรื่องราว เกี่ยวกับสถานที่ และวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่งอยู่ใกล้ตัวของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ นักเรียนได้รับการฝึกทักษะในการอ่านจับใจความ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา ขวนขันธ์ (2552 : 160-167) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง แหล่งเรียนรู้ในเขตเทศบาลตำบลหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยได้พบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง แหล่งเรียนรู้ในเขตเทศบาลตำบลหนองขาว มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 83.11 นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน ระดับมากถึงมากที่สุด

เนื่องจากมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ประกอบด้วยภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น ใกล้ชิดกับชีวิตประจำวัน ของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะอ่านเรื่องราวในหนังสือ ซึ่งนักเรียนจะได้รับ การพัฒนาทักษะจากการอ่านหนังสือ ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับระดับความสามารถ และ ความถนัดของนักเรียน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพนั้น เนื้อหาสาระในหนังสือจะต้องมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และนำไปใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรง ตามจุดมุ่งหมาย เนื่องจากหนังสือส่งเสริมการอ่านจะช่วยเสริมประสบการณ์ควบคู่ไปกับการพัฒนา ทักษะการอ่าน ที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิด เนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือจะต้องถูกต้อง ทันสมัย และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการทำความเข้าใจที่ถูกต้อง ควรคำนึงถึงโครงสร้าง จุดเน้น หรือสาระสำคัญของเรื่อง ภาพประกอบที่ใช้ต้องชัดเจน สอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่อง ซึ่งการจัด การเรียนรู้จะเกิดผลดียิ่งขึ้น ประกอบกับผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี ได้พบปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจากการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในปีการศึกษา 2553 นักเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.24 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2553 ข : 2) นอกจากนี้ ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี ได้พบว่าในด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 และมาตรฐานที่ 6 ได้ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.09 ซึ่งเป็นระดับ คะแนนที่ไม่ผ่านมาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549 : 5) โดยมาตรฐานดังกล่าวได้ระบุถึงคุณภาพของผู้เรียนเกี่ยวกับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และ ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง ผลการประเมินดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นว่า จะต้องมีความพยายามให้มากยิ่งขึ้นในการจัดการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพ ของผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ให้กับเยาวชนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน

ประโยชน์ของการวิจัย

ครูผู้สอนได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 29 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 2,152 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 89) จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นห้องเรียนที่มีนักเรียนคละความรู้ความสามารถและมีผลการเรียนโดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน แต่ละห้องเรียนมีนักเรียนจำนวน 40 คน แล้วจับฉลากเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กำหนดให้กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ แบ่งได้ดังนี้
  - 1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน
  - 1.2 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
  - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.3 ความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ขอบเขตของเนื้อหาเป็นเนื้อหาในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 เกียรติภูมิจันทราบุรี เล่มที่ 2 สนทนาพาทีวิถีของ เล่มที่ 3 ท่วงทำนองเล่นอาโย เล่มที่ 4 จากแดนใต้เป็นทุ่งตุ๊ก และ เล่มที่ 5 ประยุต์เลื้อจันทบูร

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ 15 ชั่วโมง ตามตารางเรียนปกติของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่ช่วยเสริมประสบการณ์ความรู้ โดยมุ่งเน้น การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน เนื้อหาสาระของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประกอบด้วยเรื่องราวของท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของจังหวัดจันทบุรี จำนวน 5 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 เกียรติภูมิจันทราบุรี เล่มที่ 2 สนทนาพาทีวิถีของ เล่มที่ 3 ท่วงทำนองเล่นอาโย เล่มที่ 4 จากแดนใต้ เป็นทุ่งตุ๊ก และเล่มที่ 5 ประยุต์เลื้อจันทบูร

การจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน

การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์จากการอ่าน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนปกติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ที่วัดได้จากการตอบแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยวัด ตามจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย 6 ด้าน คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ ในการแยกแยะองค์ประกอบของข้อมูลได้ จําแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความสำคัญ 2) วิเคราะห์

ความสัมพันธ์ และ 3) วิเคราะห์หลักการ โดยวัดได้จากการตอบแบบทดสอบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง ความรู้สึกหรือการตัดสินใจที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่าเป็นการพัฒนาทักษะที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือและพื้นฐานที่จำเป็นในการศึกษาหาความรู้ด้านอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการทดลองเพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดกรอบแนวคิดไว้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี